

Dementie: hectaren van het geheugen

Naarmate de gemiddelde ouderdom stijgt, neemt ook het aantal mensen met dementie toe. Het Qualidem-onderzoek bevat een pleidooi voor een nieuwe benadering van dementie. Intussen tracht mantelzorger Erik Stroobants het taboe dat op dementie rust weg te nemen.

In opdracht van het RIZIV werd vanaf het einde van de jaren negentig een nationaal dementieonderzoek gevoerd. Dit immense Qualidem-project van de Leuvense universiteit (KUL) en die van Luik (ULg) leidde onder meer tot een kwaliteitsstandaard voor verzorging en bijstand voor dementerende personen en hun omgeving. In het onlangs verschenen *Omgaan met dementerenden. Aanbevelingen vanuit het Qualidem-project* gaan de onderzoekers dieper in op het verband tussen dementie, psychose, angst en depressie. Ook mantelzorger Erik Stroobants huldigt in zijn boek *Altijd weer afscheid nemen* een realistische aanpak. Stroobants toont in twaalf lange interviews met mantelzorgers het ware gelaat van dementie: "Ik heb dementie zo concreet mogelijk gemaakt. Zorgverleners krijgen die informatie tijdens hun opleiding niet zo concreet. En bij het brede publiek is er hoe dan ook weinig kennis over dementie aanwezig." Weliswaar legde Stroobants een aantal stellingen uit het Qualidem-rapport voor.

Niet-farmacologische behandelmogelijkheden kunnen bijdragen tot een verbetering van een depressieve episode en van de levenskwaliteit van de dementerende patiënt en zijn omgeving.

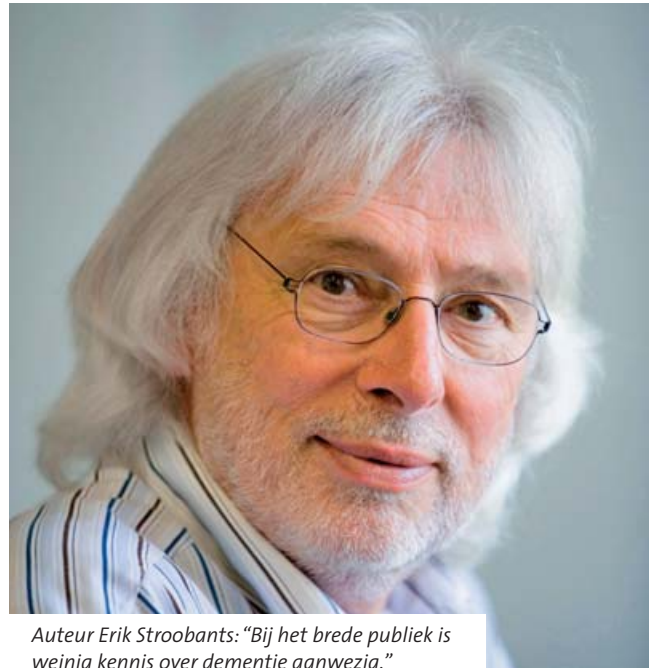
Stroobants: "Therapie betekent niet alleen medicatie geven. Een pil geven is makkelijk. De echte zorg is een menselijk gebeuren. Het duurt vaak twee tot drie jaar vooraleer de omgeving beseft wat er aan de hand is. In mijn boek staat de ontstellende getuigenis van een vrouw die thuis wegging omdat haar man zo ingrijpend was veranderd. Ze wist niet dat hij dement was. Het is bij mijn weten de eerste keer dat er wordt beschreven wat voor een desastreus effect dit heeft op een gezinssituatie."

Er zijn geen waterdichte bewijzen voor de werkzaamheid van antidepressiva bij depressie bij dementerenden.

Stroobants: "Niemand weet of voorhand of de medicatie echt zal werken en hoe lang. De neveneffecten zijn soms erger dan de kwaal. Als je moet kiezen tussen een labiele partner erg goed in het oog houden en een partner die je om de vijf minuten moet verschonen, dan kiezen de meeste mensen voor de eerste optie. Vele dokters erkennen die lastige gezinssituatie niet en beperken hun verantwoordelijkheid tot de relatie met de patiënt."

Symptomen van angst zouden bij 70% van de Alzheimerpatiënten voorkomen.

Stroobants: "In de praktijk van goede rusthuizen merk je dat

Auteur Erik Stroobants: "Bij het brede publiek is weinig kennis over dementie aanwezig."

ervaren personeel er toch mee kan omgaan. Als iemand met dementie je een klap geeft, dan heeft het geen zin om een klap terug te geven. Je moet zien waar de agressie vandaan komt. Die reflex is helaas niet in alle rusthuizen aanwezig."

Zorgbelasting kan zowel negatieve als positieve gevolgen hebben voor het welzijn van de mantelzorger.

Stroobants: "Ofwel word je overvallen door dementie en raak je de richting kwijt. Ofwel reorganiseer je je leven in functie van wat er zich aandient. Die tweede categorie vormt toch een minderheid. De zorglast voor een partner is zo verpletterend en deprimerend dat een buitenstaander ze moeilijk kan inschatten."

40% van de mantelzorgers is ouder dan 65. Mogelijk is deze groep ondervertegenwoordigd in ondersteuningsgroepen.

Stroobants: "Mijn stelling is dat mensen in zo'n situatie geen informatie moeten zoeken, maar ze moeten krijgen. Tijdens een van de dementiecafés die ik leid, stond er een oude man recht die zei: 'Ik wist helemaal niet dat ziekenvervoer gratis was.' Een medewerker van het OCMW antwoordde: 'Als je naar ons komt en je vraagt die hulp, dan komt het in orde. We hebben een folder waarin alles wordt uitgelegd.' Die bevoogdende mentaliteit moet echt verdwijnen." (HP)

► Jan De Lepeleire, e.a., *Omgaan met dementerenden, Garant, 2008, ISBN 9789044120738.*

► Erik Stroobants, *Altijd opnieuw afscheid nemen, EPO, 2007, ISBN 9789064454424.*

► www.qualidem.be

Muziek tegen mensenrechtenschendingen

Ben je voor mensenrechten of voor muziek, of beter nog, voor beide, teken dan een kaars of een muzieknoot in je agenda op woensdag 30 april. Dat is de datum waarop het jaarlijkse benefietconcert ten voordele van Amnesty International plaatsvindt.

Wat in 2001 begon als een vriendelijk concert voor de veertigste verjaardag van de beweging, is inmiddels uitgegroeid tot een heus festival dat zo'n slordige tienduizend man op de been brengt. Vreemd is dat niet, Amnesty kan voor dit benefiet elk jaar weer rekenen op tal van muzikanten met naam en faam. Hebben de Groenplaats inmiddels belaagd: Gabriel Rios, Admiral Freebee, Bart Peeters, Sarah Bettens en vele anderen. Binnenkort is het weer zover. Dan zullen tal van artiesten hun stem laten horen in de strijd tegen mensenrechten-

schendingen. Dit jaar staat het benefiet in het teken van de campagne 'Stop terreur met recht', die bijzondere aandacht schenkt aan de sluiting van Guantanamo.

- ▶ Benefietconcert Amnesty International op 30 april op de Antwerpse Groenplaats.
- ▶ www.rechttegenonrecht.be

Theater tegen ouderenmishandeling

Hoewel het Vlaams Meldpunt Ouderenmisbehandeling elk jaar meer meldingen registreert, blijft praten over de mis(be)handeling van senioren taboe. Om het onderwerp bespreekbaar te maken en mensen uit te nodigen hulp te zoeken, voert het meldpunt niet alleen sensibiliseringscampagnes, het organiseert ook studiedagen voor wie met ouderen werkt.

Het meldpunt heeft nu ook een theaterstuk klaar. *Georges* gaat over een man wiens vrouw sterft. Zijn zoon, zijn schoondochter en hun kind trekken bij hem in. Het huis en de tuin zijn immers zo groot voor hem alleen... Het theaterstuk toont dat er vele vormen van misbehandeling zijn, seksueel, psychisch en zelfs financieel. Het stuk werd bewerkt door regisseur René Verreth, die aan broer Manu de hoofdrol gaf en ook zelf een rol koos. Overige rollen gingen naar amateurspelers van theater Waverland uit Sint-Katelijne-Waver. Dit bonte gezelschap trekt nog het hele jaar door Vlaanderen met als boodschap ouderenmisbehandeling te melden en als het kan te voorkomen. De theatergroep is te boeken via het Vlaams Meldpunt Ouderenmisbehandeling.

- ▶ www.meldpuntouderenmishandeling.be, 078 15 15 70 of meldpuntomb@skynet.be

Non naast God

Zusters zijn unieke schepsels Gods. Zo uniek dat men er bijna geen meer vindt. Maar van al die unieke schepsels Gods is er één zuster nog ietsje unieker dan de rest: Soeur Sourire, die in 1963 plots wereldfaam verwierf met haar hit 'Dominique'.

De 'singing nun', dertig jaar oud, besloot om zich voortaan enkel nog op het zingen toe te leggen. Ze gooide de kap over de haag. De gedroomde carrière bleef echter uit en Jeanine Deckers (dat was haar echte naam) pleegde in 1985 samen met haar lesbische vriendin Annie Pécher zelfmoord. Als dat geen geknipt levensverhaal voor de Bühne is. Toch opteert regisseur en actrice Marijke Pinoy in haar voorstelling *Soeur Sourire* niet voor de rol van de zuster zelve. Zij speelt Jeanine van Den Bulcke, een overtuigde fan van Soeur Sourire die in de voetsporen van haar idool treedt. Immers, zij voelt haar feilloos aan: haar miserie, haar teleurstelling, haar overtuiging, die zijn ook de hare. Samen met de vluchtelingen Dominique en Donatienne vormt Jeanine een muziekbandje dat via hun liedjes de missie van Soeur Sourire – Onze-Lieve-Heer weer onder de mensen brengen – voortzet. Gaat er allen heen in vrede.

- ▶ *Soeur Sourire*, vanaf 30 mei tot 28 juni op tournee door heel Vlaanderen.
- ▶ www.compagnie-cecilia.be en
- ▶ www.dewerf.be

Convenant voor betere opvang verkeersslachtoffers

Onlangs ondertekenden Vlaams minister van Welzijn Steven Vanackere en de drie partnerorganisaties Zebra, Ouders van Verongelukte Kinderen en het steunpunt Algemeen Welzijnswerk een convenant voor een betere opvang van verkeersslachtoffers.

Naast verkeersveiligheid is ook de zorg voor slachtoffers een belangrijke beleidsprioriteit. De partnerorganisaties zullen hun kennis en ervaring bundelen in een Steunpunt Verkeersslachtoffers. Er zal een informatieve website ontwikkeld worden en er komen vormingspakketten om de deskundigheid van professionelen te vergroten. Daarnaast zal er ook aandacht gaan naar een betere samenwerking tussen de medische wereld, politie, justitie, hulpverlening en onderwijs.

Nieuwe klemtonen in kinderopvang

De kinderopvang in Vlaanderen staat onder grote druk. Niet alleen blijft het geboortecijfer stijgen, ook gaan ouders steeds vaker met tweeën uit werken. De druk wordt nog groter doordat steeds minder ouders gebruikmaken van informele opvang, bijvoorbeeld door de grootouders.

Een extra investering van 8,3 miljoen euro zorgt voor 1.600 nieuwe plaatsen in de kinderopvang. 1.100 van deze plaatsen komen binnen de gesubsidieerde kinderopvang. Voor de verdeling van de nieuwe plaatsen legde Vlaams minister van Welzijn en Gezondheid Steven Vanackere een aantal klemtonen. Om de planning zo gedetailleerd mogelijk te maken, werd onderzocht in welke gemeenten nog witte vlekken zijn voor dit gesubsidieerde opvangaanbod. In de grote steden is de nood aan kinderopvang zeer groot. Daarom wordt een voorafname van telkens 10% voor zowel Antwerpen, Gent als Brussel gegarandeerd. Omdat het grootste deel van de investeringen gereserveerd werd voor de gesubsidieerde kinderdagverblijven en de diensten voor onthaalouders, moeten deze diensten extra inzetten op de vraag van de niet-werkenden en de eenoudergezinnen. Bij de samenstelling

van de parameters zal dan ook naast de tewerkgestelde ouders rekening gehouden worden met de niet-werkenden en de eenoudergezinnen. Deze diensten kunnen immers inkomensgerelateerde opvang bieden voor gezinnen met lagere inkomens.

► Meer beleidsnieuws: www.vlaanderen.be/nieuws (klik op welzijn & gezondheid)

De Psychiater

Dit nieuwe blad is een initiatief van de Vlaamse Vereniging voor Psychiatrie (VVP) en de Vlaamse Vereniging voor Kinder- en Jeugdpsychiatrie (VVK). *De Psychiater* is een platform van en voor alle psychiaters op het gebied van verenigingszaken, beroep, patiëntenzorg, beleid, wetenschap en ethiek.

De Psychiater, driemaandelijkse tijdschrift, uitgegeven door de Vlaamse Vereniging voor Psychiatrie, vvp@vvn-vvp.be of 02 758 08 14.

Doordacht praten over seks met mensen met een verstandelijke beperking

Seksualiteit en intimiteit voor mensen met een verstandelijke beperking zijn normale onderwerpen geworden. Toch rijzen er vaak problemen. De auteurs hebben een methode ontwikkeld om open, direct, concreet en uitgebreid over seksualiteit te praten. Bij het handboek hoort een werkmap (ISBN 9789044119718, 127 p., € 40).

Paulien van Doorn en Anja Janssen, *Doordacht praten over seks met mensen met een verstandelijke beperking*, Garant, 2008, 145 p., € 30. ISBN 9789044119404.

Loop naar de maan

Praktijkids omgaan met agressie in onderwijs en opvoeding.

In opvoedings- en onderwijs-situaties krijgt men vaak te maken met agressie. Hoe en wanneer grijp je in? Wat kan de oorzaak zijn van agressie en zijn er manieren om agressie te voorkomen? Dit boek biedt concrete handvatten.

Geert Taghon, *Loop naar de maan. Praktijkids omgaan met agressie in onderwijs en opvoeding*, Garant, 2007, 103 p., € 14. ISBN 9789044121803.

Mijn kind en drugs

Antwoorden voor ouders.

Wat te doen als je ontdekt dat je zoon of dochter drugs gebruikt? Veel ouders voelen zich onzeker en schuldig. Het boek *Mijn kind en drugs* reikt adviezen aan. "Niet het belang van het kind, maar dat van de ouder staat hier centraal."

Tomas Van Reybrouck en Filip Van Hende, *Mijn kind en drugs. Antwoorden voor ouders*, Houtekiet, 2008, 192 p., € 19,95. ISBN 9789052409887.

Mijn gedachten zijn mijn tralies

Slachtoffers en daders aan het woord.

Dit boek brengt twee schrijfprojecten samen. Eén met daders en één met slachtoffers van ernstige misdrijven. Beide groepen werden gestimuleerd om de eigen ervaringen, belevingen en visies op misdrijven en de afhandeling ervan aan het papier toe te vertrouwen.

Hilde Droogné en Daniël Billiet, *Mijn gedachten zijn mijn tralies. Slachtoffers en daders aan het woord*, EPO, 2007, 160 p., € 15. ISBN 9789064454714.

Humor als verpleegkundige interventie

Lachen is pijnstillend, ontspannend en helpt mensen om te gaan met hun angsten. Het toepassen van humor is dan ook een officiële verpleegkundige interventie. Voor de verpleegkundige zelf is gebruik van humor een goede remedie tegen burn-out.

Marcellino Bogers, *Humor als verpleegkundige interventie*, Elsevier Gezondheidszorg, 2007, 96 p., € 15,95. ISBN 9789035229648.

Wegwijs in dementie op jonge leeftijd

Een praktische gids voor personen met jongdementie, familie en hulpverleners.

De eerste Nederlandstalige gids over jongdementie. Bevat medische aspecten en praktische adviezen. Dementie komt niet alleen voor op oudere leeftijd. Ook mensen die nog relatief jong zijn, krijgen soms te maken met de ziekte. Dementie op jonge leeftijd raakt het gezin en de familie extra hard.

An Lootens (red.), *Wegwijs in dementie op jonge leeftijd. Een praktische gids voor personen met jongdementie, familie en hulpverleners*, Lannoo, 2007, 256 p., € 29,95. ISBN 9789020974041.

Kracht van een team

Dit boek richt zich in de eerste plaats tot de gezondheids- en welzijnssector in Vlaanderen. In deze sector werd een hoogstaande zorg- en dienstverlening uitgebouwd, een gegeven dat wereldwijd wordt erkend. Het staat onmiskenbaar vast dat het investeren in teams daartoe een zeer grote bijdrage heeft geleverd.

Carol van Damme, *Kracht van een team*, Lannoo, 2007, 199 p., € 19,95. ISBN 9789020976427.

Socrates op de speelplaats

Kunnen en durven nadenken draagt zonder meer bij tot welzijn. En daarmee kun je niet vroeg genoeg beginnen. Deze nieuwe editie van de klassieker *Socrates op de speelplaats* is bedoeld als leidraad voor beginnende en gevorderde denkers.

Richard Anthonie en Freddy Mortier, *Socrates op de speelplaats. Filosoferen met kinderen in de praktijk*, Acco, 2007, 287 p., € 26,5. ISBN 9789033462917.

Patiënten als partners in gezondheidszorgbeleid

Een onderzoek naar het actuele debat over patiëntenparticipatie in België en een overzicht van concrete voorstellen ter verbetering van patiëntenparticipatie in gezondheidszorgbeleid.

Kim Becher, Philippe Vandenbroeck en Alain Wouters, *Patiënten als partners in gezondheidszorgbeleid*, Koning Boudewijnstichting, 2008, 80 p. ISBN 9789051306002. Gratis te downloaden op www.kbs-frb.be

Stress, het lijf, en het brein

Ziekten op de grens tussen psyche en soma.

De laatste jaren stapelen de bewijzen zich op dat het stress-systeem in deze ziekten een cruciale rol speelt. De geneeskunde worstelt al eeuwen met het begrijpen en adequaat behandelen van ziekten die zich in het grensgebied tussen psyche en soma bevinden.

Boudewijn Van Houdenove (red.), *Stress, het lijf, en het brein. Ziekten op de grens tussen psyche en soma*, LannooCampus, 2007, € 24,95. ISBN 9789020973327.

De Belgische Turken: een brug of een breuk tussen Turkije en de Europese Unie?

Naar aanleiding van gelijkaardig onderzoek rond Europese Turken in Frankrijk en Duitsland wou de Koning Boudewijnstichting een vernieuwende kijk bieden op migranten met een Turkse achtergrond. Het Center for Migration Research van de Bilgi Universiteit in Istanbul werd door de KBS aangesproken om de situatie van de Turkse gemeenschappen in België nader te onderzoeken. Binnenkort komt er een gelijkaardige studie uit met gegevens over de Marokkaanse bevolking in België.

De Belgische Turken: een brug of een breuk tussen Turkije en de Europese Unie? Koning Boudewijnstichting, 2008, 104 p. ISBN 9789051305869. Gratis te downloaden op www.kbs-frb.be

De jeugdzorg van tegenwoordig

Het hervormingsproces naar een Integrale Jeugdhulpverlening in Vlaanderen.

Dit boek is een niet te missen stand van zaken voor de jeugdhulpverlener en een boeiende ontdekkingsreis door een alternatieve aanpak voor het sociaal-wetenschappelijk onderzoek. De auteur besteedt uitgebreid aandacht aan de verhalen van de mensen in de praktijk die het beleid moeten uitvoeren.

Katrien De Koster, *De jeugdzorg van tegenwoordig. Het hervormingsproces naar een Integrale Jeugdhulpverlening in Vlaanderen*, Academia Press, € 24, ISBN 9789038211756.

Het leven in de jeugd-gevangenis

Bibi Dumon Tak beschrijft de omstandigheden waarin ontspoorde jongeren verkeren. Veel mensen bemoeien zich met hen: justitie, therapeuten en groepsleiders, maar nooit hoor je de stem van de jonge delinquent. Vier jaar lang heeft de auteur zich verdiept in het leven in een instelling.

Bibi Dumon Tak, Rotjongens. Het leven in de jeugd-gevangenis, Querido, 2007, € 17,50. ISBN 9789025363185.

Dagboek van een incest-slachtoffer

Elke dag krijgen de Vertrouwenscentra Kinder mishandeling niet minder dan vijf meldingen van incest. Toch is deze openhartige getuigenis vrij uniek, want vele incestslachtoffers durven hun verhaal niet naar buiten te brengen.

Melanie, Ik was papa's zonnetje. Dagboek van een incest-slachtoffer, Standaard Uitgeverij, 2008, 244 p., € 19,95. ISBN 9789002223129.

Waarom kinderen geen spuitjes lusten en volwassenen niet zonder koffie kunnen

Aan de hand van talrijke voorbeelden uit de wetenschappelijke literatuur en het dagelijkse leven biedt dit boek een inzicht in het kluwen van invloeden op ons eetgedrag. Waarom is het soms zo moeilijk om onze eetgewoonten te veranderen?

Audrey Eertmans, *Waarom kinderen geen spuitjes lusten en volwassenen niet zonder koffie kunnen*, Standaard Uitgeverij, 2008, 144 p., € 15,95. ISBN 9789002222757.

► Meer boeken: www.weliswaar.be

Weliswaar.be

Welzijns- en gezondheidsmagazine voor Vlaanderen uitgegeven door de Vlaamse overheid – Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Jaargang 14 – nummer 2
Editie april-mei 2008

Redactie: Nico Krols, Liesbeth Van Braeckel

Eindredactie: Harold Polis

Medewerkers: Marjorie Blomme, Eric Bracke, Peter Dupont, Jeroen Franssens, Ria Goris, David Nolens, Marleen Teugels, Maarten Van Craen, Jelle Van Riet

Tekeningen en cartoons: Ief Claessens, Mieke Lamiroy, Nora Theys

Fotografie: Jan Locus, Stephan Vanfleteren, Lies Willaert

Directie: Liesbeth Van Huffelen

Verantwoordelijke uitgever:

Marc Morris, secretaris-generaal, Koning Albert II-laan 35, bus 30, 1030 Brussel

Contactpunt Nederland: Arthur Jansen Advies

Productie: Roularta Custom Media

Opplage: 41.000

Abonnementen, adreswijzigingen, annuleringen: weliswaar@abonnementen.be of 078 15 22 50. Bij adreswijziging oud én nieuw adres en abonneenummer vermelden. Ontvang je te veel of te weinig exemplaren? Laat het ons weten. Geef het abonnementsnummer op dat bij je adres vermeld staat.

Redactie: info@weliswaar.be.

Tel.: 02 553 33 76 of 02 553 07 32.

Fax: 02 553 31 40.

Vlaamse overheid – Departement WVG

Weliswaar

Koning Albert II-laan 35, bus 30, 1030 Brussel

Wil je een kort bericht plaatsen?
www.weliswaar.be

De inhoud van de artikels weerspiegelt niet noodzakelijk de visie van de Vlaamse overheid.

Weliswaar kan geen lezersbrieven opnemen. Je reactie is altijd welkom op het redactieadres of info@weliswaar.be en www.weliswaar.be/forum

Weliswaar wordt gedrukt op milieuvriendelijk papier.

WIW 81.08 – JG 14/nr. 2

Lid van de Unie van de Periodieke Pers